

Rany, krwawienia i krwotoki

Co to jest rana? Jakie są ich rodzaje?

RANA - jest to uszkodzenie skóry i tkanek leżących głębiej. Do cech ran należą: *ból, krwawienie i rozwarście brzegów*, które zależy od wielkości rany, sprężystości uszkodzonych tkanek i kierunku ich rozdzielenia.

RODZAJE RAN:

→ KŁUTE	→ POSTRZAŁOWE
→ CIĘTE	→ KĄSANE
→ TŁUCZONE, MIAŻDŻONE	→ UKĄSZENIE ŻMII
→ SZARPANE	

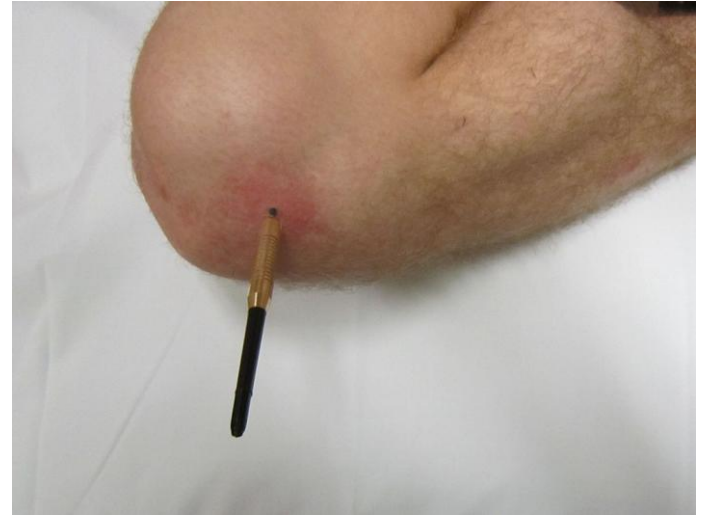
Charakterystyka ran:

- **KŁUTE** - są przykładowo spowodowane nadepnięciem na ostrze sterczącego gwoźdźca (rana może zawierać ciała obce i być zakażona)
- **CIĘTE** - ich brzegi są gładkie, szeroko rozwarte, krwawią obficie, goją się łatwo po zbliżeniu brzegów
- **TŁUCZONE, MIAŻDŻONE** - ich brzegi są gładkie, nieregularne, tkanki otaczające są stłuczone i zawierają podbiegnięcia krwawe, skąpo krwawią, są podatne na zakażenie
- **UKĄSZENIE ŻMII** - widoczne są dwa małe otwory położone blisko siebie; okolica rany jest bolesna i szybko narasta jej obrzęk, jad żmiji szybko przenika w tkanki

Przykłady ran:

Rana cięta

Rana kluta

Charakterystyka ran:

- **SZARPANE** (*darte*) - mają nieregularne naddarte fragmenty tkanki, są pierwotnie zabrudzone, mogą w nich znajdować się fragmenty ubrania, rdzy, kory; wymagają natychmiastowej pomocy lekarskiej
- **POSTRZAŁOWE** - widoczne są dwa otwory, tzw. wlot rany (pozornie małą raną), który łączy się z rozległym uszkodzeniem tkanek otaczających kanał drążący, oraz wylot rany.
- **KĄSANE** - mają charakter ran tłuczonych lub szarpanych; goją się zwykle źle i łatwo ulegają zakażeniu, gdyż ślina zwierząt zawiera substancje trawiące, po ukąszeniu należy ranę przemyć dokładnie wodą z mydłem (rany kątane na ogół słabo krwawią)

Opatrywanie ran:

Przystępując do opatrywania ran, należy pamiętać o podstawowych zasadach:

- krwawiącą ranę tamować przez przyłożenie opatrunku na ranę i uciśnięcie jej
- unieruchomienie uszkodzonej części ciała pozwala na zmniejszenie krwawienia i bólu
- amputowane części ciała trzeba zabezpieczyć, w sterylnej gazie, utrzymując w chłodzie, najlepiej w plastikowej torbie
- jeżeli w ranie tkwią jakieś przedmioty (nóż, pręt, szkło), nie wolno ich wyjmować

Krwotoki i ich rodzaje:

Krwotok - to wypływ krwi w pełnym jej składzie przez uszkodzoną ścianę naczynia krwionośnego lub poza serce. Wyróżniamy krwotoki zewnętrzne i wewnętrzne

RODZAJE KRWOTOKÓW:

- *tętniczy* - krew wypływa poza pod ciśnieniem w sposób pulsujący, zgodnie z falą tętna
- *żylny* - krew wypływa z całej powierzchni rany w sposób jednostajny
- *włośniczkowy* - krew sączy się przez cały czas (wyciek kropelkowy).

KRWOTOK ZEWNĘTRZNY - łatwo rozpoznać po wypływającej z rany krwi

Pierwsza pomoc w krwawieniach i krwotokach kończyn:

ODSŁOŃ RANĘ - ROZPOZNAJ URAZ - WEZWIJ POGOTOWIE

Jeżeli rana **NIE KRWAWI** to należy użyć opatrunku osłaniającego, kompresu

Jeżeli rana **KRWAWI** należy również użyć opatrunku osłaniającego bądź kompresu, w miarę możliwości powinno się unieść zranioną kończynę, jeżeli krwotok dalej nie ustaje należy użyć opa).

trunku uciskowego, a jeżeli krwotok utrzymuje się dalej powinno się użyć opaski zaciskowej (jako ostateczności

Rodzaje opatrunków, które można zastosować na ranach kończyn:

Opatrunek należy zawsze dostosować do rodzaju rany i jej umiejscowieniu. Powinien być większy od rany, opatrunek powinien szczelnie przylegać do rany, nie może być założony za mocno, aby nie utrudniać krążenia.

Rany umiejscowione na częściach prostych kończyn, dłoni i stopie opatruje się stosując obwoje : *kolisty, włosowy lub śrubowy*.

Na stawy : skokowy, kolanowy i łokciowy stosuje się *obwój żółwiowy*

Stawy barkowy i biodrowy opatruje się *obwojem włosowym ósemkowym*.

Tamowanie krwawień z ran szyi i głowy:

Tamowanie krwawień z ran szyi

W przypadku uszkodzonej żyły należy zatamować krwawienie, przykładając jałowy opatrunek, ewentualnie folię uszczelniającą ranę. Krwawienie należy zatamować, stosując ucisk na uszkodzoną tętnicę. Najlepiej ucisnąć tętnicę palcem wskazującym i kciukiem.

Tamowanie krwawień z ran szyi i głowy:

Tamowanie krwawień z ran głowy

Przy podejrzeniu złamania podstawy czaszki, po uprzednim unieruchomieniu głowy miejsce krwawienia przykrywa się jałowym opatrunkiem i nie stosuje się żadnego ucisku. Do przyjazdu karetki należy kontrolować czynności życiowe poszkodowanego

W przypadku krwawienia z otwartych ran czaszki zakłada się opatrunek chłonący. Nie wolno tamować przepływu krwi aby zapobiec gromadzeniu się jej pod czaszką.

Tamowanie krwawień z ran tułowia:

Rany klatki piersiowej

Pierwsza pomoc w przypadku ran drażących klatki piersiowej (*stychać odgłosy ssania podczas wdechu, a podczas wydechu widać pęcherzyki*) polega na zapewnieniu drożności dróg oddechowych, wezwaniu pomocy i założeniu opatrunki zastawkowego. W tym celu na ranę należy nałożyć czysty opatrunek, który dodatkowo należy przykryć folią a następnie przykleić do ciała w taki sposób aby powietrze mogło wydostać się z klatki piersiowej.

Tamowanie krwawień z ran tułowia:

Urazy brzucha

Poszkodowanego należy ułożyć w pozycji półleżącej ze zgiętymi kończynami dolnymi, a w przypadku wstrząsu trzeba ułożyć poszkodowanego w tzw. **pozycji przeciwwstrząsowej** - z kończynami dolnymi uniesionymi pod kątem 30 stopni. Jeżeli rana biegnie pionowo (z góry na dół brzucha), należy ułożyć poszkodowanego płasko na brzuchu. Jeżeli nastąpi **wytrzewienie**, tzn. wydostanie się narządów na zewnątrz jamy brzusznej to należy przykryć je wilgotnym opatrunkiem osłonowym, a dodatkowo należy opatrunek przykryć folią.

Opatrywanie ran z ciałem obcym:

Jeżeli w ranie tkwi **ciało obce**, należy je ustabilizować przez obłożenie z obu stron opatrunkami (np. zrolowanymi bandażami) *pod żadnym pozorem nie należy samemu usuwać ciał obcych z organizmu* ponieważ stanowią one swego rodzaju korek tamujący wypływ krwi. Bandaże należy przymocować wokół przedmiotu tkwiącego w ranie.

Krwotok z nosa:

Do najczęstszych przyczyn krwawienia z nosa należą : *urazy, choroby krwi, nadciśnienie tętnicze krwi, infekcje górnych dróg oddechowych, zbyt częste używanie kropli do nosa*. Jeżeli poszkodowany jest nieprzytomny należy wezwać pomoc, ułożyć poszkodowanego w pozycji bocznej ustalonej, udrożnić drogi oddechowe, kontrolować oddech i zawartość jamy ustnej, stosować ucisk na skrzydełka od nasady nosa aż do ustania krwawienia

Jeżeli poszkodowany jest przytomny, należy go posadzić, pochylić tułów do przodu a brodę unieść do góry (wtedy krew nie zaleje dróg oddechowych), uspokoić i stosować ucisk palcami na skrzydełka od nasady nosa do momentu ustania krwawienia. Można także przyłożyć zimny kompres na nos i szyję.

Skutki nieudzielenia właściwie pierwszej pomocy:

W każdym przypadku opatrunek łagodzi ból i cierpienie. Konsekwencją nieudzielenia właściwie pierwszej pomocy może być *wykrwawienie się poszkodowanego i jego śmierć na skutek rozwijającego się wstrząsu*. Może również nastąpić zasłabnięcie, omdlenie, odma opłucna oraz zakażenie rany.

Bibliografia:

→Wikipedia

→Po prostu EDB. Edukacja dla bezpieczeństwa - WSiP